

Sociaal Domein
Beleid Sociaal Domein

De Raad

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Evaluatie pilot Statushouders aan het werk en
pilot Snel aan de slag

datum 17 december 2024
bijlage(n) -

Inleiding

Via deze raadsinformatiebrief informeren wij uw raad over de evaluaties van de pilots 'Statushouders aan het Werk' en 'Snel aan de Slag'. Over de pilot 'Statushouders aan het Werk' hebben wij u al eerder geïnformeerd in de raadsinformatiebrief van 4 juli 2023 (23.078). De pilot 'Snel aan de Slag' is ontstaan naar aanleiding van de taakstelling die we in september 2023 hebben gesteld, namelijk het beperken van de instroom in de bijstand en het vergroten van de uitstroom. Beide pilots zijn gericht op een nieuwe werkwijze, waarbij we eerder inzetten op werk dan we tot nu toe hebben gedaan. Dit doen wij om de instroom in de bijstand en de uitkeringsduur te beperken, maar vooral omdat wij ervan overtuigd zijn dat werk essentieel is voor duurzame participatie in de samenleving.

Resultaten evaluatie 'Statushouders aan het werk'

Doel van de pilot

Het belangrijkste doel van deze pilot was om statushouders tijdens het inburgeringstraject sneller naar (parttime) werk te begeleiden. Om dit mogelijk te maken is ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen het Werkgeversservicepunt (WSP) en het team Inkomen & Participatie, waar inburgering onder valt.

Opzet van de pilot

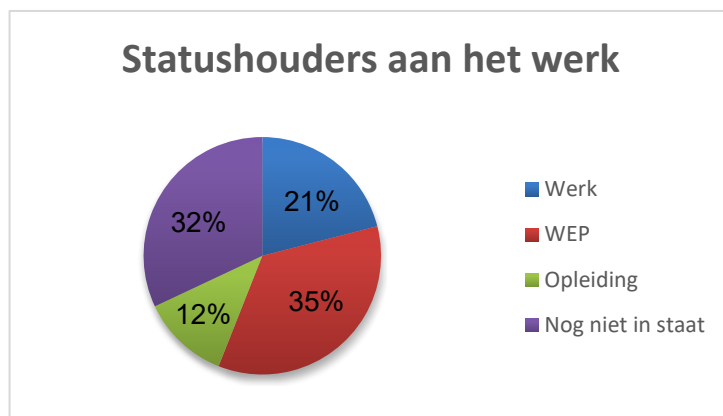
We zijn in juli 2023 begonnen met een groep van 29 statushouders welke zijn uitgenodigd voor een voorlichtingsbijeenkomst in twee groepen. Voor de eerste voorlichtingsbijeenkomst waren 15 statushouders uitgenodigd maar hadden zich uiteindelijk 18 statushouders gemeld. Bij de tweede bijeenkomst waren nog eens 11 mensen aanwezig. Zodoende begonnen we in juli 2023 met een groep van 29 statushouders. Na de start is de pilot uitgebreid met nog 5 mensen wat betekent dat in totaal 34 statushouders hebben deelgenomen. Dit geeft aan hoe gemotiveerd de groep is.

Na de voorlichtingsbijeenkomsten zijn de statushouders in drie groepen verdeeld:

1. 11 statushouders met de grootste kans op werk of opleiding, die zijn begeleid door het WSP;
2. 12 statushouders die nog niet klaar waren voor werk, maar die door het WSP zijn ondersteund via trajecten om arbeidsfit te worden;
3. 11 statushouders die niet in staat zijn om deel te nemen en terugverwezen werden naar inburgering, omdat zij het taaltraject niet konden combineren met werk door belemmeringen. Deze groep wordt ondersteund bij het vinden van andere re-integratiemogelijkheden.

De 23 statushouders die verdergegaan zijn in de pilot hebben in eerste instantie deelgenomen aan de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) die is gegeven door het WSP. Deze MAP-training is een verplicht onderdeel uit het inburgeringstraject waarmee de statushouders bekend worden gemaakt met de Nederlandse arbeidsmarkt. Om te starten met de MAP moeten statushouders minimaal A2 taalniveau beheersen. Voor reguliere statushouders begint het traject normaal gesproken pas een jaar na de start van hun inburgeringstraject. Na de afronding van de MAP werden de statushouders begeleid door de

accountmanagers van het WSP. De cijfermatige resultaten van de pilot 'Statushouders aan het Werk' zijn geduid in de volgende tabellen:

Resultaat	Aantallen
Werk	7
Werkervaringsplaats (WEP)	12
Opleiding	4
Nog niet in staat	11
Totaal	34

Toelichting van de cijfers

Op basis van de resultaten van de evaluatie stellen we dat onze doelstelling grotendeels is bereikt. Daarom beschouwen we deze pilot als een succes. De consultants inburgering die deze pilot hebben uitgevoerd, geven aan dat zodra de statushouders aan de slag gingen op een werk(ervarings)plek, zij flinke stappen hebben gezet in hun taalniveau. Hoewel de statushouders de combinatie van werk en het taaltraject in eerste instantie spannend vonden, kunnen we concluderen dat ze hier veel profijt van hebben gehad. Wat we ook hebben geleerd van deze pilot is dat een talende werkomgeving van groot belang is voor de effectiviteit van de inburgering en integratie van inwoners. Een talende werkomgeving houdt in dat er op de werkplek Nederlands gesproken wordt. Met betrekking tot de samenwerking hebben we geleerd dat het hebben van korte lijnen tussen de betrokken consultants van grote waarde is. Door goede onderlinge contacten kan er snel geschakeld worden en kunnen de statushouders goed geholpen worden. Dit heeft bijgedragen aan de borging van het proces in onze dienstverlening.

De belangrijkste oorzaken voor het achterblijven van verdere resultaten betreffen het onvoldoende taalniveau van de deelnemers en andere verwachtingen over werken in Nederland. Omdat de meeste deelnemers de Nederlandse taal onvoldoende beheersten, leverde dit uitdagingen op in de voorlichting. De andere verwachtingen over werken in Nederland hebben vooral te maken met het gegeven dat de statushouders in het land van herkomst een hogere opleiding hebben genoten en/of een hoogopgeleid beroep beoefenden. Het pad naar de functie die zij in het land van herkomst hadden is vaak lang, complex en niet altijd realistisch. In de pilot is rekening gehouden met het inzetten op werkplekken die aansluiten op hun ervaring en wensen. Echter hadden de statushouders met een bijstandsuitkering te maken met de verplichtingen die de Participatiewet aan hen stelt, zoals het accepteren van algemeen geaccepteerde arbeid. De weg naar werk op niveau is hierdoor weliswaar langer dan verwacht, maar het voordeel is dat dit besef nu eerder komt, doordat deze pilot snellere begeleiding naar werk en het leren van de taal combineert.

Een klein aantal statushouders heeft in de loop van de pilot het taaltraject en het traject richting werk gestagneerd. Voor deze statushouders kiezen we ervoor om de handhavingmogelijkheden vanuit de Participatiewet in te zetten. Voor 4 statushouders hebben we een maatregel overwogen, omdat ze niet meewerkten aan het traject, 2 van deze maatregelen hebben we uiteindelijk niet uitgevoerd, omdat zij duidelijke gedragsverandering lieten zien. Dit is en blijft uiteraard maatwerk waarbij we de persoonlijke omstandigheden van de statushouders meenemen in onze beoordeling.

Resultaten pilot 'Snel aan de slag'

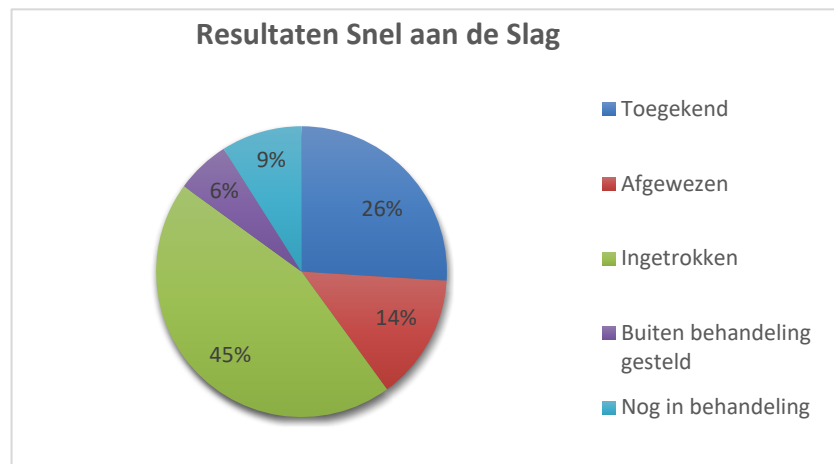
Doel van de pilot

Het doel van deze pilot was om de instroom in de bijstand te beperken door inwoners die naar verwachting sneller aan het werk kunnen, sneller naar werk te begeleiden. Daarnaast werd er vooraf een betere check uitgevoerd op beschikbare voorliggende voorzieningen.

Opzet van de pilot

Tussen oktober 2023 en november 2024 hebben we 119 bijstandsaanvragen binnen deze pilot opgepakt. Bij deze aanpak worden aanvragen eerst beoordeeld op arbeidsvermogen en voorliggende

voorzieningen. Vervolgens wordt er direct telefonisch contact opgenomen met de inwoner om de mogelijkheden te bespreken. Bij inwoners die in staat worden geacht om te werken, start een gezamenlijk proces tussen het team inkomen en het WSP, waarbij er al tijdens het aanvraagproces regelmatige contacten zijn over werk. Het belangrijkste verschil met de reguliere bijstandsaanvragen is dat in deze pilot al aan het begin van het proces gekeken wordt naar arbeidsmogelijkheden, terwijl dit in de reguliere aanpak pas gebeurt na toekenning van de uitkering. De cijfermatige resultaten van de pilot 'Snel aan de Slag' zijn geduid in de volgende tabellen:

Resultaat	Aantallen
Toegekend	31
Afgewezen	16
Ingetrokken	53
Buiten behandeling	7
Nog in behandeling	11
Totaal	119

Toelichting van de cijfers

Bovengenoemde cijfers tonen aan dat als gevolg van de pilot de instroom in de bijstand is beperkt, omdat inwoners sneller aan het werk gingen of beter wisten waar zij voor inkomensondersteuning terecht konden. Ook het aantal intrekkingen is toegenomen wat betekent dat er in overleg met een inwoner besloten wordt om een aanvraag niet meer inhoudelijk te beoordelen. Tussen oktober 2023 en november 2024 is 55% van de bijstandsaanvragen goedgekeurd, 10% afgewezen, 15% buiten behandeling gesteld en 19% ingetrokken. Ter vergelijking: van oktober 2022 tot november 2023 werd 65% van de aanvragen goedgekeurd, 11% afgewezen, 16% buiten behandeling gesteld en 8% ingetrokken. Dit toont een afname van 10% in het aantal goedgekeurde aanvragen, wat aangeeft dat de pilot effectief bijdraagt aan het beperken van de instroom in de bijstand. Dit stelt ons in staat om meer gerichte tijd en aandacht te besteden aan de inwoners die onze ondersteuning het hardst nodig hebben.

Een aanvullend resultaat van deze pilot is dat voor de uitkeringen die wel zijn toegekend, de consulent in contact is gebleven met de inwoner. Het merendeel van deze uitkeringen is binnen drie maanden beëindigd, doordat de inwoner, met behulp van de ondersteuning, alsnog werk heeft gevonden. Zoals we ook hebben geconstateerd bij de aanpak maatschappelijke participatie, werpt persoonlijke aandacht zijn vruchten af. Door intensief contact en begeleiding vanuit de gemeente, werden inwoners met een bijstandsuitkering snel geholpen richting werk of de voor hen geschikte voorziening. Inwoners geven aan het prettig te vinden dat er direct naar hun mogelijkheden werd gekeken en dat zij hier goed in werden begeleid. Ook de samenwerking tussen de verschillende teams werd als zeer positief ervaren: de lijnen waren kort en er was veel onderling vertrouwen.

Vervolg

Wij beschouwen de pilot 'Statushouders aan het werk' en de pilot 'Snel aan de slag' als een succes. De statushouders die aan het werk zijn gegaan of op een werkervaringsplaats zitten laten grote stappen in hun taalniveau zien en maken minder lang gebruik van een uitkering. We zijn voornemens om deze werkwijze op te nemen in onze reguliere dienstverlening. Daarnaast willen we de pilot uitbreiden naar voorinburgering door al op de asielzoekerscentra met de aan Rijswijk toegewezen statushouders in gesprek te gaan over werk en inburgering. Ook onderzoeken we de mogelijkheid om de dienstverlening vanuit het WSP verder uit te breiden voor deze doelgroep.

Met betrekking tot de pilot 'Snel aan de slag' zien we een afname van de instroom in de bijstand. We willen onderzoeken hoe we deze aanpak in het eerste kwartaal van 2025 kunnen integreren in onze reguliere dienstverlening. Hierbij maken we onderscheid tussen doelgroepen: voor inwoners die direct aan het werk kunnen, blijven we de huidige werkwijze hanteren. Voor inwoners die (nog) niet in staat zijn om te werken willen we vooral inzetten op participatie en bestaanszekerheid.

Financiële consequenties

Deze pilots hebben geen directe financiële consequenties. Wel leidt een beperking van de instroom tot een kostenbesparing op de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Uw raad is middels de 2de halfjaarsrapportage recentelijk nog geïnformeerd over de resultaten van de BUIG, deze waren positief. Het eerstvolgende moment waarop we u weer zullen informeren over de BUIG is bij de volgende halfjaarsrapportage, tenzij er reden is te vermoeden dat er grote tekorten zullen optreden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin